Inštitút pre výzvedné a špeciálne úlohy (Mossad, Ha-Mossad le modi'in ule tafkidim mejuhadim) :)

Izraelská tajná služba.

Mossad vznikol po tom, ako sa rozpadol Politický odbor MZV kvôli „vzbure“ špiónov tejto služby nasadených v Európe. Za oficiálny dátum vzniku Mossadu sa pokladá 1. apríl 1951.

Do pôsobnosti Mossadu patrí zber spravodajských informácií, tajné operácie a sčasti aj protiteroristická činnosť. Zameriava sa hlavne na arabské krajiny a organizácie po celom svete, zúčastnil sa aj na tajnom transporte Židov zo Sýrie, Iránu a Etiópie do Izraela.

Centrála Mossadu je v Tel Avive a počet jeho zamestnancov sa pohybuje okolo 1 200. Odhaduje sa, že má asi 35 aktívnych kacov (operačných dôstojníkov). Identita riaditeľov Mossadu bola tradične štátnym tajomstvom, prinajmenšom sa o tom nehovorilo verejne. Zmena nastala v roku 1996, kedy vláda oznámila menovanie generálmajora Danny Jatoma ako nástupcu Shabtai Shavita, ktorý rezignoval začiatkom toho roku.

Mossad sa skladá celkovo z ôsmich oddelení, aj keď niektoré detaily o vnútornej organizácii ostávajú neznáme. Niektoré z nich:

- Oddelenie zberu informácií je najväčšie zo všetkých. Zodpovedá za špionážne operácie, riadi operačných dôstojníkov a agentov,
- Styčné oddelenie zodpovedá za styky s vybranými tajnými službami (napríklad CIA) a s krajinami, s ktorými nemá Izrael normálne politické vzťahy,
- Oddelenie špeciálnych operácií plánuje a vykonáva vraždy, sabotáže, paramilitárne a psychologické operácie,
- Oddelenie LAP (Lohamah Psichologit) zodpovedá za psychologické operácie, propagandu a krytie operácií,
- Analytické oddelenie vypracováva denné situačné správy, týždenné zhrnutia a mesačné detailné správy. Oddelenie je rozdelené do pätnástich geografických zón - USA, Kanada, Západná Európa, Latinská Amerika, bývalý Sovietsky zväz, Čína, Afrika, the Maghreb (Maroko, Alžírsko, Tunisko), Lýbia, Irak, Jordánsko, Sýria, Saudská Arábia, Spojené Arabské Emiráty a Irán.

Mossad pri svojich operáciách používa, aj keď nie priamo, medzinárodnú sieť pomocníkov, v hebrejčine sajanim. Ide o Židov v diaspóre, ktorí, hoci sú lojálny k štátu v ktorom žijú, sympatizujú s Izraelom. Nikdy nie sú zapojovaní do operácií, iba sa od nich požaduje láskavosť. Medzi sajanmi sú ľudia rôznych povolaní, dôstojníci Mossadu tak môžu zadarmo získať auto, prenajať dom, bude im poskytnuté lekárske ošetrenie v prípade núdze. Takto sa náklady na operáciu značne znižujú.

Snáď najznámejšími odhalenými izraelskými špiónmi boli Eli Kohen a Wolfgang Lotz. Až do svojho odhalenia zásobovali Izrael neoceniteľnými informáciami z dvoch arabských krajín. Kohen sa stal osobným priateľom sýrskeho prezidenta a Lotz mal priateľov medzi najvyššími egyptskými dôstojníkmi.

Mossad má na svojom konte mnoho operácií, niektoré boli úspešné iné nie. Medzi úspešné možno zaradiť oslavovaný únos Adolfa Eichmanna z Argentíny v roku 1960. Tip na bydlisko Eichmanna dostal Mossad od Fritza Bauera, židovského generálneho prokurátora v Hesensku roku 1957. Vďaka týmto informáciám našli agenti Mossadu Eichmana začiatkom roku 1960. Pre akciu bolo vybraných viac ako 20 mužov a jedna žena. Po dlhšom sledovaní sa ho 11. mája 1960 zmocnili Rafi Ejtan, Avraham Šalom a Peter (Cvi) Malkin. Do Izraela ho prepašovali preoblečeného v uniforme izraelského pilota lietadlom, ktoré do Argentíny doviezlo izraelskú delegáciu na oslavy 150. výročia nezávislosti Argentíny. Eichmann bol po súdnom procese, pri ktorom neprejavoval žiadnu ľútosť, obesený 31. mája 1962.

Medzi neúspešné operácie možno zaradiť tzv. Lillehamerskú aféru. Dňa 21. júla 1973 zabili dôstojníci Mossadu marockého čašníka Ahmeda Bušíkiho v domnení, že ide o Alího Hasana Salámího, jedného z vodcov organizácie

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Čierny september. Pretože organizácia tejto akcie bola katastrofálna, niektorých izraelcov pochytala nórska polícia a škandál bol na svete. Izrael odmietol prijať zodpovednosť za túto vraždu. V roku 1996 však Izraelská vláda schválila vyplatenie kompenzácie Bušíkiho rodine. Tento omyl však bol len vyvrcholením predchádzajúceho lovu na predstaviteľov Čierneho septembra, ktorí mali na svedomí smrť jedenástich izraelských športovcov na Olympijských hrách v Mníchove roku 1972. Po tejto masakre vytvorila izraelská vláda Výbor X na čele s Goldou Meirovou a Moše Dajanom. Výbor prijal rozhodnutie zabiť všetkých teroristov z Čierneho septembra, ktorí boli priamo alebo nepriamo spojení s Mníchovskou masakrou. Počas desiatich mesiacov bolo zabitých dvanásť Palestínčov, najmä v Ríme, Paríži a Bejrúte. Väčšinu popráv vykonala päťčlenná „likvidačná" skupina, ktorá však s Lilehammerskou aférou nemala nič spoločné. Konca akcie sa dožili len dvaja členovia.

Osemdesiate roky predstavujú v histórii izraelských tajných služieb zlé obdobie. Je to obdobie viacerých pokazených akcií, či už je to zle prevedená invázia do Libanonu roku 1982, alebo aféra Irán-Contras.

Dňa 22. marca 1990 bol v Bruseli zavraždený kanadský vedec Gerard Bull, ktorý pracoval pre Irak na vývoji „Super dela". Jedno z obvinení padlo aj na Mossad. Izrael sa k tomu nevyjadril. Niektorí však namiesto Izraelu dávajú zodpovednosť za túto vraždu samotnému Iraku.

Dňa 15. novembra 1995 zabil izraelský občan Jigal Amir premiéra Jicchaka Rabina. Izraelské tajné služby museli čeliť obvineniam z neschopnosti ochrániť premiéra. Výsledkom toho bola rezignácia dovtedajšieho riaditeľa Mossadu, dovtedy známeho ako „S". V marci (24.) roku 1996 vymenoval premiér Šimon Peres generálmajora Danny Jatoma do funkcie riaditeľa Mossadu. Bol to prvý riaditeľ, ktorého meno bolo zverejnené.

V roku 1996 oznámili Egyptské tajné služby odhalenie šiestich izraelských špionážnych sietí, čo bol veľký nárast oproti dvadsiatim odhaleným za posledných 15 rokov.

Riaditelia Mossadu

Reuven Šiloa (1951-1952), Iser Harel (1952-1963), Meir Amit (1963-1968), Cvi Zamir (1968-1974), Jicchak Chofi (1974-1982), Nachum Admoni (1982-1989), Shabtai Shavit (1989-1996), Danny Jatom (1996-1998), Efraim Halevy (1998).

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania